

הגאון רבי מתתיהו מינצ'ר שליט"א

ר"מ בשיבת "מאור התורה" ירושלים

1234567

ברין ביטול ברוב

את דיני המיעוט ולא שיחולו דיני הרוב על המיעוט.

ובפמ"ג בשער התערובות ח"ג פ"ה בד"ה והנה הביא שנחלקו בנדון זה רש"י ותוס' בזבחים דע"ח, דרש"י ס"ל דאם לועס פגול ונותר כאחת ויש רוב מן הפגול והנותר בטל ברוב חייב משום פגול גם אם הנותר שבו משלים לכזית והתוס' שם בד"ה הפגול, נחלקו על רש"י וס"ל דמיעוט הבטל ברוב לא מצטרף עם הרוב להשלימו לכשיעור דאפי' היתר לא מצטרף לאסור כ"ש איסור לא מצטרף לאיסור, ומבואר דרש"י אזיל לשיטתו דס"ל דע"י ביטול ברוב חלין דיני הרוב על המיעוט וע"כ כל שהרוב הוא מאיסור פגול חייב גם על המיעוט שהוא נותר משום פגול, והתוס' אזלי לשיטתייהו דביטול ברוב אינו נותן את דיני הרוב על המיעוט ולכך ס"ל שהמיעוט אינו משלים את השיעור להתחייב ע"ז מלקות.

אך קשה דהוא סתירה להמבואר מקושיית התוס' בסוגיין דסבירא להו דע"י ביטול ברוב חלין דיני הרוב על המיעוט,

בתוס' דף ו: בד"ה קפץ כולן פטורין. הקשו קפץ אחד מן המנויין כול פטורים ליבטיל ברובא וליחייבו כולהו במעשר, ובחי' הגרי"ר תי' דביטול ברוב מהני רק לבטל את הדינים שעל המיעוט ולא להוסיף למיעוט את דיני הרוב והכא כשדנים שיועיל הביטול להוסיף חיוב מעשר למיעוט לא מהני מפני לזה ביטול ברוב, אכן מהתוס' דלא תי' כן נראה לכאורה דס"ל דע"י ביטול ברוב חלין דיני הרוב על המיעוט וע"כ הקשו שיתחייב המיעוט במעשר משום ביטול ברוב.

ובעונג יו"ט סי' ד' האריך לדון אי ביטול ברוב מהני ליתן את דיני הרוב במיעוט, ותלה זה במחלוקת רש"י ותוס' בבכורות דכ"ב. דברש"י שם כתב ציר שאינו בר קבולי טומאה דכל שנתבטל ברוב מים טמאים גם הציר יהיה טמא, והתוס' שם בד"ה וניעור נחלקו על רש"י וס"ל דכיון דציר לאו בר קבולי טומאה ע"כ גם ע"י רוב המים הטמאים לא יהי' טמא, וכתב שנחלקו בזה דרש"י ס"ל דע"י ביטול ברוב חלין דיני הרוב על המיעוט והתוס' ס"ל דביטול ברוב מהני רק לבטל

ומהאי טעמא קשיא להו שיחול חיוב מעשר על המיעוט הפטור, הוא דלא כשיטתם בזבחים ובבכורות, דביטול ברוב לא מהני ליתן את דיני הרוב על המיעוט.

והנה מו"ר הגר"ד פוברסקי שליט"א הביא בשם הגר"ח שאמר ליישב את קושיית התוס' בסוגיין, דלא הוי ביטול ברוב לחייב את המיעוט במעשר לפי שחיוב מעשר בהמה הוא חיוב על הגברא לעשר את בהמותיו ובחפצא של הבהמות אין שום דין, וביטול ברוב שייך רק לבטל את דיני החפצא, דכך הוא דין ביטול ברוב שהמיעוט מתבטלים דיניו ונעשה כמו הרוב, אכן כל זה רק היכא שהדינים הם במיעוט עצמו, אבל הכא שהוא חייב גברא ואין במיעוט שום דין ל"ש ביטול ברוב.

וע"פ דברי הגר"ח יש ליישב את רש"י בע"ז ע"ג ע"א דאיתא שם בגמ' כי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן במערב יין נסך מחבית לבור אפי' כל היום כולו, ראשון ראשון בטל, וכתב רש"י ומותר בהנאה, ומשמע מדבריו דבשתיה יהיה אסור ורק בהנאה מותר ע"י הביטול, והרא"ש בסי' כ"ח נחלק על רש"י דמותר אף בשתיה, והקשה על רש"י, דהיכן מצינו ביטול לחצאין.

וי"ל בדעת רש"י, דהנה כתב הרשב"א בתוה"ב ריש בית חמישי, דבסתם יינם היו שתי גזירות, בגזירה ראשונה נאסר היין בשתיה בלבד כדי להתרחק מהם וממסיבותיהם משום בנותיהן. בי"ד

שלאחריהם ראו שהורגלו לנסך ולפיכך הוסיפו איסור על היין וגזרו על סתם יינם איסור הנאה משום ודאי יינם, ונמצא לפ"ד השרב"א דביינם של העכו"ם איכא תרי איסורי, חדא איסור שתיה - משום גזירת בנותיהן, ומלכד זה איכא איסור הנאה - משום יי"נ. ובתשובות הר"ן סי' ה', והובא בקצרה בב"י יו"ד ס"ס קכ"ג, נשאל על הדבש של הישמעלים שמבשלים את היין ביטול יפה עד שנתעבה ונעשה כעין דבש, ודן להתייר לפי שהישמעלים אין יינם אסור אלא בשתיה ולא בהנאה לפי שאינם עובדי ע"ז ואין ביינם משום ניסוך, ואינו אסור אלא משום חתנות, וע"כ כל שאוכלו בדרך שאין בו משום חתנות אפשר שהוא מותר, וא"ת הרי כשהיה תחילתו יין נאסר, והיכי יפקע איסורו משום דבישלו, האיסור משום חתנות אינו כן דהנאסרין משום חתנות אינם נאסרין לחלוטין שיהיו כאילו גוף האיסור הוא, והוכיח כן משכר של עכו"ם שאסור רק כששותהו בביתו של העכו"ם ואם יצא לחוץ מותר שם לשתותו, וכן פת של עכו"ם דנו בגמ' לחלק דבעיר יהיה אסור ובשדה מותר, אלמא מה שנאסר משום חתנות, נאסר רק בענין שיש בו חשש קרוב, והביא דע"ז סמך הרא"ה להתיר הכלים שבישל בהם עכו"ם בשימוש, לפי שבבליעת הכלים ליכא חשש חתנות עכ"ד. ונראה מדברי הר"ן דהדברים האסורים משום גזירת בנותיהן, אינם איסור חפצא, אלא שהם איסור גברא שאסור לו לאכול ולשתות אותם הדברים שמביאים קירוב עם העכו"ם ויכול לבוא עי"ז לידי חתנות, וע"כ ס"ל שכל האיסור הוא בענין שיבוא לידי חתנות.

ועפ"ז נראה בביאור דעת רש"י דס"ל דיין נסך שנפל לבור ובטל ביין המותר דמ"מ אסור בשתיה, ולפי שרק האיסור י"נ שהוא איסור חפצא מהני בו ביטול ברוב אבל איסור שתיה שמשום גזירת בנותיהן שהוא איסור גברא לא מותר ע"י ביטול ברוב, ולכך נשאר היין באיסור שתיה של גזירת בנותיהן.

והנה ברמב"ם בפ"ה מהלכות נדרים הלי"ד כתב, וז"ל נדר או נשבע שאינו אוכל אותם או שאינו טועם אותם וכו' ואם היה הדבר שאין זרעו כלה בארץ כשיזרע כגון בצלים ושומין, אפי' גידולי גידולים אסורין וכו', וכן האומר לאשתו מעשה ידיך עלי וכו' שאיני טועם שאיני אוכל וכו' ואם היה דבר שאין זרעו כלה אפי' גידולי גידולים אסורין, ולמה לא יבטל העיקר האסור בגידולים שרבו עליו, שהרי הן דבר שיש לו מתירין שאינו בטל ברוב, עכ"ל. ובמחנה אפרים בחי' על הרמב"ם הקשה במה שכתב הרמב"ם דהטעם שאינו בטל משום שהוא דשיל"מ, דהא תינח בנדר מבואר בנדרים דף נ"ט דהוא דשיל"מ משום דמצוה לאיתשולי עליה, אבל שבועה מאי מצוה לאיתשולי עליה איכא ואמאי אינם מתבטלים בגידולים. וי"ל בדעת הרמב"ם דס"ל דביטול ברוב נאמר רק באיסור חפצא, וע"כ בשבועה שהוא איסור גברא, וכדאיתא בריש נדרים יל"ש כלל ביטול ברוב.

אכן המחנה אפרים שהקשה על הרמב"ם נקט דגם באיסור גברא שייך שיתבטל ברוב, וכן הביא בפ"ת ליו"ד סי'

ק"ב סק"ט בשם תשובת בית יעקב ותשובה מאהבה דכתבו דאם נשבע שלא לאכול מאכל פלוני ונתערב, בטל ברוב. וי"ל דהכי ס"ל להתוס' שהקשו בקפץ אחד מן המנויין דליכטול ברובא וליתחייב במעשר, וי"ל דהוא תלוי בחקירה בדין ביטול ברוב, אם הביטול חל בחפצא שע"י הביטול פקע שם האיסור מהמיעוט, או דביטול ברוב הוא דין הנהגה לגברא, שאף שהחפצא של המיעוט הוא נשאר דבר האסור מ"מ דין ביטול ברוב הוא שהיכא שהאיסור מעורב ברוב היתר מותר לו להתנהג במיעוט כדיני הרוב ולאוכלו אע"פ שהוא חפצא של איסור, דאי"נ דדינא דביטול ברוב הוא שפקע האיסור מהחפצא א"כ הוא שייך רק באיסור חפצא שיש בגוף המיעוט דין איסור, ולא באיסור גברא שהוא מתנהג במיעוט כדיני הרוב דכיון שהרוב הוא דבר שמותר לו לאכול ע"כ יכול לאכול גם את המיעוט.

ונראה דהחקירה הזאת בדין ביטול ברוב תליא בשני תי' התוס' בזבחים דף ע"ח ע"א סד"ה הפיגול, שהקשו בהא דמבואר שם בגמ' דפיגול נותר וטמא שנתערבו מבטלין זא"ז, דהרי איתא כמעילה דפיגול ונותר מצטרפין זה עם זה לאיסור אכילה, משום דתניא ר"א אומר "לא יאכל כי קודש הם", כל שבקודש פסול בא הכתוב ליתן ל"ת על אכילתו. ותירצו דהתם מערב, אבל הכא דמערב בטל, דאיסורין מבטלין זה את זה.

א"נ הכא ללקות משום פיגול או נותר קאי אבל התם מיירי לעבור עליו משום

דמאחר שאינו פיגול אין בו גם איסור, ורק מדרבנן אסרו אותם. אכן בפמ"ג בסי' כ"ז ש"ד סק"ב, נחלק על הב"ח וס"ל שאסורין מהת'. ובחי' רבינו חיים הלוי בה' תרומות פי"ג ה"ט כתב בטעם החילוק בין מלקות לאיסור, דלמלקות בעינן שם הלאו במסויים ועי"ז כל איסור מבטל שם חבירו, ומשא"כ לענין התורה כיון דעכ"פ כולהו איסורא נינהו א"כ הרי ליכא שום צד ביטול לעשותו היתר. לכאורה צ"ב בדבריו כיון ששם האיסור בטל מכל האיסורין וא"כ אינו לא פיגול ולא נותר ולא טמא היאך יהיה אסור, ונראה דס"ל דע"י ביטול ברוב לא פקע החפצא של האיסור מן המיעוט אלא שהוא דין הנהגה של הגברא שנוהג במיעוט בדיני הרוב, וא"כ מבואר היטב מש"כ הגר"ח דבדין מלקות ששייך לשם הלאו דצריך להתרות בו משום שם הלאו, בזה אמרינן שכיון שכל לאו הוא רק במיעוט אין צריך לנהוג בתערובות כדיני המיעוט וע"כ אינו לוקה, ומשא"כ דין האיסור שהוא נוהג בכל התערובות ל"ש בו ביטול ברוב. והב"ח דכתב שהוא איסור דרבנן נראה דס"ל דדיני דביטול ברוב הוא ששם האיסור בטל מהחפצא ומכיון שבטל שם האיסור מכל אחד שלשת האיסורין אין בו כלל איסור מדאורייתא.

ובר"ן בסוף הביא בשם הראב"ד דין של איסור שנפל במים, וכן מים אסורים שנפלו לין, וכן לכל איסור שנימות כגון חלב ודם, אם יפול האיסור לתוך ההיתר מעט מעט שאין בו כדי נתינת טעם בשעת נפילה אע"פ שנפל בו איסור כל היום כולו מותר. דראשון ראשון בטל, וכיון

כל שהקדש פסול, עכ"ד. ובאבני מילואים בתשו' סי' ד' כתב דשני ת' התוס' נחלקו בזה, דת' הראשון ס"ל דכיון שכבר נתבטל זה בזה ממילא בטל גם הלאו הכולל דהו"ל שבקדש פסול, ובת' השני ס"ל דאף שנתבטלו הפיגול בנותר והטמא מ"מ הלאו הכולל לא נתבטל.

וי"ל דהוא תלוי בחקירה הנ"ל, דבת' הראשון ס"ל להתוס' שהביטול חל בחפצא לבטל את דיני המיעוט, ולכך ס"ל דכל שנתבטל מחפצא שם פיגול ונותר וטמא שוב ל"ש בהא הלאו דכל פסולי המוקדשין דכל שאינם חפצא של פיגול נותר וטמא א"כ גם אינם פסולי המוקדשין, ובת' השני ס"ל להתוס' דביטול ברוב הוא דין הנהגה שעל הגברא אכן האיסור עצמו לא פקע מהחפצא, וע"כ ס"ל דאף דאינו לוקה משום פיגול ומשום שהפיגול המועט חל עליו דין הנהגה כהרוב שאינו פיגול מ"מ לוקה שמום כל שבקודש שהוא איסור שנמצא בכל התערובות.

והנה בטור יו"ד ס"ס צ"ח כתב, וז"ל ג' מיני איסורין של יבש שנתערבו זה בזה כזית מכל אחד כל שני מינים רבים על הג' ומבטלין אותן ופטורין על שלשתן, עכ"ל. ובבית יוסף שם כתב דפשיטא דאסורין באכילה ורק ממלקות פטורים משום ביטול, ובב"ח בקי"א בסי' כ"ז כתב שאסורין מדרבנן, ונראה דטעמו דמדאורייתא ל"ש בהם איסור כיון שכל שם איסור בטל בשנים האחרים דהפיגול נותר וטמא שעירבן כאחת כמו שבטל שם פיגול לענין מלקות בטל גם לענין איסור

ביטול ברוב הוא לשיטתו דס"ל דביטול
הוא היתר בחפצא.

והרא"ש בחולין פרק גיד הנשה סי'
ל"ז שנחלק על הרמב"ם והראב"ד וכתב
דאם נתווסף על האיסור שנתבטל עוד
איסור עד שאין בהיתר כדי לבטל את
האיסור חוזר וניעור, י"ל דס"ל שביטול
ברוב הוא רק דין הנהגה שעל הגברא, אך
אינו מוכרח דאף א"נ דביטול ברוב הוא
היתר בחפצא. מ"מ י"ל דכל שנתווסף
האיסור עד שאין בהיתר כדי לבטלו. פקע
ההיתר של ביטול וכמ"ש הרא"ש שם
דהוי כאילו הוכר האיסור.

והנה התוס' רי"ד בב"ב דף ל"א כתב
שם וז"ל, שאם נתערבה חתיכה אחת של
חלב בשתים של שומן היא בטלה ברוב
ומותר לו לאדם ליקח את אחת מהן
ולאוכלה דבתר רובא אזלינן ושלשה בנ"א
נמי מותר לאכול שלשתם וכו', אם אדם
אחד אכל שלשתם מביא חטאת שהרי
בבירור אכל חתיכה של חלב, עכ"ל.
ומבואר בדבריו דהיתרא דביטול ברוב
הוא לא שהאיסור בחפצא הותר ונהפוך
להיתר. אלא הוא היתר לגברא שיכול
לתלות כל חתיכה שאינה מן האיסור וע"כ
ס"ל דאם אכל את שלשתן ממ"נ אכל
האיסור ומביא חטאת.

והבי נראה, דבשו"ע יו"ד סי' ק"ט
ס"א כתב וז"ל, חתיכה שאינה ראויה
להתכבד שנתערבה באחרות מין במינו
יבש ביבש חד בתרי בטיל. ומותר לאוכלן
אדם אחד כל אחת בפנ"ע אבל לא יאכל

שנתבטל הרי הוא היתר גמור ולא די
שאינו מצטרף עוד לאסור אלא אף להיתר
מצטרף לבטל איסור הנופל בו אחר מכאן.
והרי מבואר בהרמב"ם שכתב בפט"ז
מה' מא"ס הי"ט וז"ל, וכן הערלה
מעלה את כלאי הכרם. וכלאי הכרם את
הערלה, וכלאי הכרם את כלאי הכרם,
והערלה את הערלה, כיצד מאתים סאה
של ערלה או של כלאי הכרם שנפלו
לארבעים אלף חולין ואח"כ נפל לכל
מאתיים סאה וסאה של ערלה או של כלאי
הכרם הרי הכל מותר, שכיון שבטל
האיסור שנפל תחילה נעשה הכל כחולין
המותרים עכ"ל. וכ"כ הרמב"ם שם
בהל"ל, וז"ל מים שנתערבו ביין, או יין
במים בנותן טעם מפני שהן מין בשאינו
מינו. בד"א בשנפל המשקה המותר לתוך
המשקה האסור אבל אם נפל המשקה
האסור לתוך המשקה המותר, ראשון
ראשון בטל עכ"ל. ומבואר בדבריו
דאמרינן ראשון ראשון בטל אע"פ
שעכשיו נצטרף לכל האיסור כדי ליתן
טעם בהיתר, מ"מ כיון שכבר בטל האיסור
הראשון, נעשה להיתר ושוב אינו מצטרף
עם האיסור שיבוא את"כ לאסור. ונראה
מהרמב"ם ומהראב"ד דס"ל דביטול ברוב
הוא חל בחפצא להפקיע את דין האיסור
מהמיעוט, דא"נ דביטול ברוב הוא דין
הנהגה לגברא אבל החפצא נשאר בשם
האיסור שלו א"כ פשיטא דכיון דהשתא
אין בהיתר כדי לבטל את האיסור יחזור
לאיסורו ובודאי שלא יצטרף האיסור
שנתבטל כבר לבטל את האיסור שיבוא
אח"כ, אלא דס"ל דע"י ביטול ברוב פקע
האיסור מהחפצא, וע"ז נראה דמש"כ
לעיל בדעת הרמב"ם דבשבועה לא שייך

ברובא, ומשני דבע"ח חשיבי ולא בטלי והדר פריך ונמשוך חד מיניהו ונימא כל דפריש מרובא פריש. ומבואר דאם בתערובת של יבש ביבש גדר הביטול הוא לא שהאיסור מתבטל ונעשה כמותר, אלא שכל חתיכה תולין אותה שהיא מן המותרות דרק בתערובת של לח בלח שע"י התערובת האיסור וההיתר נעשין לדבר אחד בזה אמרינן שהאיסור עצמו מתבטל ונעשה כמו ההיתר. ומשא"כ בתערובת של יבש ביבש שכל חתיכה וחתיכה היא עומדת בפנ"ע, בזה לא אמרינן שהאיסור עצמו יתבטל, וההיתר שלו הוא שכל חתיכה תולין אותה שהיא מן המותרות.

והרי מבואר הך מילתא דיש חילוק בדין ביטול ברוב בין תערובת של יבש ביבש לתערובת של לח בלח. דבכס"מ בפ"א מהל' אבוה"ט הלי"ז כתב בשם הר"י קורקוס, במאי דאיתא בבכורות כ"ג דנבילה שנתבטלה בשחוטה ואין בה טומאת מגע נבילה דמ"מ מטמאה במשא. ולפי שבמגע בכל נגיעה ונגיעה י"ל דעכשיו אינו נוגע בטומאה ומשא"כ במשא שבב"א נושא את הכל ל"ש בו ביטול ברוב, וע"ז כתב הר"י קורקוס שהוא דוקא בתערובת של יבש ביבש שהטומאה של יבש ביבש שהטומאה עומדת באפי נפשה ורק שאינה ניכרת. ומשא"כ במקום שהטומאה נימוחה ונעשה לתערובת של לח בלח אינה מטמאה גם במשא. ונראה דהחילוק מבואר ע"פ הנ"ל דביטול של יבש ביבש שכל דינו הוא שתולין כל חתיכה שהיא מן ההיתר מהני רק לטומאת מגע שאינו נוגע בכולם ביחד אבל בטומאת משא שנושא הכל יחד טמא,

שלשתן יחד, עכ"ל. וכביאור הדברים, דטעם הביטול דעל כ"א שאוכל אומר זהו ההיתר, משא"כ בב"א, ודימה להא דאיתא בפסחים ובכתובות בדין ספק טומאה ברה"ר דטהור, בשני שבילין א' טמא וא' טהור והלך בא' מהם ועשה טהרות ובא חברו והלך בשני ועשה טהרות דאם נשאלו שניהם בב"א טמאים. ומבואר מדברי הגר"א דס"ל דיסוד דינא דביטול ברוב הוא שתולה כל חתיכה שהיא מהמותרות, אכן לא חל היתר בחפצא.

אלא דכבר הקשו על התורי"ד והגר"א, מהא דמהני ביטול ברוב גם בתערובת של לח בלח, והרי בזה הוא ודאי אוכל את האיסור יחד עם ההיתר שהרי א"א להבדיל את ההיתר מן האיסור, א"כ היאך הותר לו בתערובת שו של לח בלח.

ובחי' הגרי"ז לזבחים דף ע"ג באות י"א כתב דיש חילוק בין הביטול של לח בלח לביטול של יבש ביבש דבלח בלח הוא דין ביטול ברוב שהאיסור מתבטל בהיתר, ומשא"כ ביבש ביבש. הוא דין הלך אחר הרוב שאנו מחזיקין כ"א שהוא ההיתר, וציין לשו"ע וביאור הגר"א. ונראה שהתכוין להנ"ל, ונראה דין כוונת הגרי"ז דבתערובת של יבש ביבש אין כלל דין ביטול ברוב אלא הוא רק דין דכל דפריש מרובא פריש, דודאי איכא דין ביטול ברוב, דמה"ט גם החתיכה האחרונה מותרת אע"פ שברור ל"ש בה דפריש מרובא, והכי מבואר בגמ' בזבחים ר"פ כל הזבחים, דפריך בחטאות המתות ושור הנסקל שנתערבו בזבחים ונבטיל

דאין לו במה לתלות. אבל בביטול של לח בלח, הנבילה עצמה בטל ממנה שם נבילה, ע"כ אינה מטמאה אף במשא.

ובבכורות דביטול ברוב לא מהני ליתן את דיני הרוב במיעוט, דבזבחים ובבכורות מיירי התוס' בביטול של לח בלח. דבזבחים מדובר בתערובת של פיגול נותר

ובן מבואר החילוק בין יבש ללח ברמ"א בהגהת השו"ע או"ח סי' תמ"ז ס"ד שכתב, דחמץ שנתערב קודם פסח ובטל בשישים דאם הוא תערובת של לח בלח, אינו חוזר וניעור בפסח, ואם הוא תערובת של יבש ביבש הוא חוזר וניעור. ונראה דהביאור בדבריו הוא, דכתערובת של לח בלח שהחמץ עצמו נתבטל והותר ס"ל שאינו חוזר לאיסורו בפסח, ומשא"כ בתערובת של יבש ביבש החפצא דהחמץ נשאר באיסורו ורק שכל חתיכה הותרה לו לאוכלה משום דין הנהגה של הגברא כל שהגיע הפסח שאז דינו במשהו ואין בו ביטול ברוב אסור לו לאכלה.

וטמא שלועסן ביחד שהם נעשים כדבר אחד, וכן בבכורות בתערובת של ציר במים שהוא לח בלח. ובוזה שהביטול חל בתפצא, ס"ל להתוס' דאין הביטול חל רק לבטל את דיני המיעוט ולא לתת עליו דיני הרוב. ומשא"כ בתוס' בסוגיין בקפץ אחד מן המנויים לתוכו שהוא ביטול של יבש ביבש דאז דין הביטול הוא שכל אחד תולין שהוא מן הרוב. ל"ש החילוק שהרוב רק יבטל את דיני המיעוט ולא יתן בו דינים. כיון שהוא רק דין תליה ברוב ובתליה אין נפק"מ אם הדינים הם ברוב או במיעוט. דמ"מ תולין רק אומרים שהוא מן הרוב. ושפיר הקשו התוס' דניבטיל ברובא ונחייבו כולהו כמעשר שנתלה כל אחד שהוא מהרוב החייבם כמעשר.

בפתחי תשובה ליו"ד סי' צ"ט סק"ג הביא בשם הנודע ביהודה שכתב דלבטל איסור לכתחילה ביבש הוא איסור דאור' ובלח הוא איסור דרבנן. ונראה דס"ל דהביטול של יבש אינו היתר בתפצא להאיסור ורק דהגברא יוכל לאכול ולתלות שאינו אוכל מן האיסור. ובוזה ס"ל שהוא איסור דאורייתא לבטלו כיון שהוא גורם עי"ז לאכילת דבר האיסור, ומשא"כ בביטול דלח בלח שהאיסור עצמו נהפך להיתר ס"ל דאין איסור דאורייתא לעשות את הביטול לכתחילה כיון כשיאכל אח"כ הוא אוכל דבר המותר בעצם.

ובזה היה אפ"ל דביאור מש"כ בש"מ בשם הרא"ש והריטב"א ליישב קושית תוס', דכיון בעינן עשירי ודאי ולא עשירי ספק, ע"כ לא אהני ביטול ברוב. וכבר תמהו בדבריהם דביטול ברוב שהפטור נעשה למחוייב מאי טעמא לא ייחשב לעשירי וודאי. וא"נ כמו שנתבאר לעיל דכל קושיית התוס' דליבטיל ברובא הוא משום הדין כיטול של יבש ביבש דס"ל שהוא רק דין תליה שכ"א שאוכל הוא תולה שהוא מן הרוב. א"כ י"ל דמכ"ש ס"ל להרא"ש והריטב"א דאינו נחשב לעשירי וודאי.

ועפ"ז נראה ליישב הסתירה מהתוס' בסוגיין. להמבואר בתוס' בזבחים

אורח 1234567

אכן ברא"ש לשיטתו א"א לומר כן, כיבש חל הביטול בחפצא של המיעוט
 דברא"ש בחולין בפרק גיד הנשה סי' ל"ז ונהפך להיות כולו מותר, וא"כ אכתי
 כתב, דביטול דיבש דנהפך האיסור להיות קשיא דנימא שאותו הפטור יהפך למחוייב
 כולו מותר ויכול לאוכלן אפי' בב"א, ע"י ביטול ברוב וייחשב לעשירי וודאי.
 ומבואר דס"ל דגם בביטול ברוב של יבש

אורח 1234567

הדפסה ברזולוציות מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
 כתרה של תורה <כנסת שלמה> קובץ עמוד מס': 173 הודפס ע"י אוצר החכמה